

Saksa keele riigieksamit asendavatest rahvusvahelistest eksamitest 2019

Aile Arro

Saksa keele peaspetsialist

Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavatest eksamitest

Saksa keele riigieksam on alates 2014. a asendatud rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksamitega – *Goethe-Zertifikat B1*-taseme eksami, *Goethe-Zertifikat B2*-taseme eksami, Saksa II astme keelediplomi eksami (*Deutsches Sprachdiplom Stufe II*) ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga (*Prüfung der Allgemeinen Hochschulreife im Fach Deutsch*). Eksameid *Goethe-Zertifikat B1* ja *Goethe-Zertifikat B2* viib vastava lepingu alusel läbi Goethe Instituudi eksamikeskus Tallinna Kultuuriinstituut koostöös SA Innovega. Õpilased registreeruvad eksamile SA Innove kaudu, eksamil osalemise tasu maksab õpilase eest riik. Saksa II astme keelediplomi eksamiga saavad saksa keele riigieksami asendada need õpilased, kes õpivad koolis, millele Saksamaa Liitvabariigi Välismaise Koolivõrgu keskus on andnud vastava loa. Käesoleva õa seisuga on selline õigus 12 Eesti üldhariduskoolil. Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamiga saavad saksa keele riigieksami asendada Tallinna Saksa Gümnaasiumi (TSG) saksakeelse osakonna õpilased.

Ministri määruses nr 54 § 27 lõikes 15 esitatud tingimustel võib õpilane saksa keele riigieksami sooritamise asemel esitada ka omal käel sooritatud rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksami tunnistuse või tõendi (vähemalt B1 keeleoskustase).

Samuti on õpilasel õigus ja võimalus sooritada mitu võõrkeeleeksamit. Antud juhul võib kool soovi korral arvestada rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksameid ka koolieksamina.

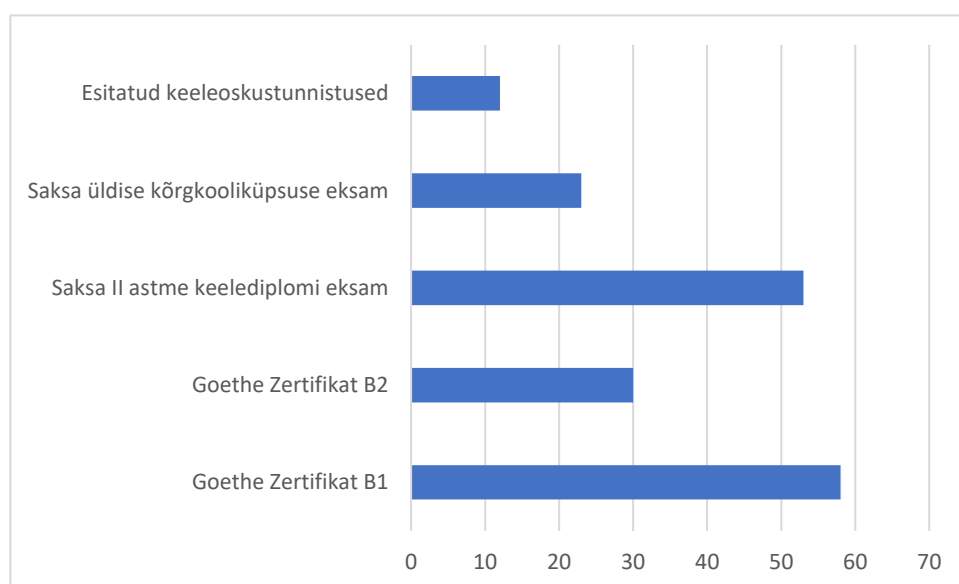
Järgnevas analüüsis esitatakse 2019. a saksa keele rahvusvaheliselt tunnustatud eksamitel osalenute üldandmed ja tulemused, seda ka erinevate eksamite lõikes.

Ülevaade saksa keele riigieksamit asendavate eksamite tulemustest 2018./2019. õa.

2018./2019. õa toimusid saksa keele riigieksamina juba kuuendat korda ainult rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele eksamid. Oluline muutus on varasemate aastatega võrreldes ka asjaolu, et alates 2014. a on võõrkeele eksam kohustuslik ning kooli lõpetamiseks piisab 1% õigetest vastustest. Sellest tulenevalt on eksaminandide hulgas paraku ka õpilasi, kelle jaoks võõrkeele eksam ei oleks vabatahtlik valik ning kelle eesmärk ei ole rahvusvaheline keeleoskustunnistus, vaid lihtsalt kooli lõpetamine. Samas võib 2019. aasta eksamitulemuste põhjal väita, et õpilased on eelkõige kõrgema taseme eksamite valiku osas teadlikumad, mida illustreerib hästi ka taseme saavutanute suurem osakaal neil eksamitel.

Kokku osales 2019. a erinevatel saksa keele eksamitel sarnaselt eelmisele aastale 176 õpilast (sh 164 eksamisooritust ning 12 esitatud keeleoskustunnistust) Eksamite lõikes jagunesid eksaminandid järgmiselt:

Goethe Zertifikat B1 taseme eksamil osales 58 õpilast, *Goethe Zertifikat* B2 taseme eksamil 30 õpilast, Saksa II astme keelediplomi eksamil 53 õpilast ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksamil 23 õpilast. Keeleoskustunnistusi esitati kokku 12 (vt. joonis 1).

Joonis 1. 2019. aasta eksaminandide jaotus eksamite lõikes

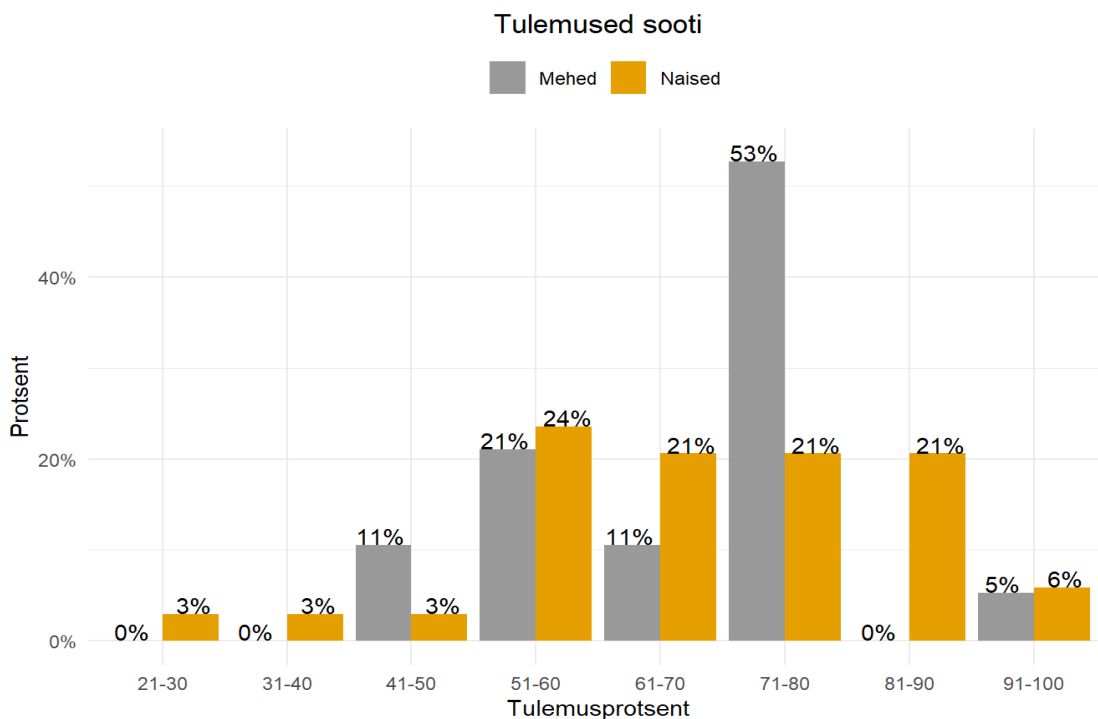
Ülevaade Saksa II astme keelediplomi eksami tulemustest

Saksa II astme keelediplomi eksamit tunnustatakse saksa keele riigieksamina alates 2000. aastast. Eksami sihtrühm on Saksamaa LV Välismaise Koolivõrgu keskuse tunnustatud keelediplomikoolide 16-18 aastased õpilased, kes peaksid eksami sooritamise ajaks olema läbinud 800-1200 akadeemilist tundi saksa keele kui võõrkeele õpet. Eestis on käesoleva õa seisuga 12 keelediplomikooli ning keelediplomi eksami sooritavad valdavalt gümnaasiumilõpetajad, harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased. Eksami kirjalik osa viidi sel aastal esmakordselt läbi kolmes keelediplomikoolis – Kadrioru Saksa Gümnaasiumis Tallinna Saksa Gümnaasiumi ja KSG enda õpilastele, Tallinna 53. Keskkoolis ülejäänud Põhja-Eesti keelediplomikooli õpilastele ning Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumis Lõuna-Eesti eksaminandidele.

Saksa II astme keelediplomi eksam mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – B2/C1 – ning koosneb neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25% eksami kogutulemusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Eksam loetakse sooritatuks, kui kõigis osaoskustes on saavutatud vähemalt B2-tase. Eksami kogutulemuseks loetakse C1-tase juhul, kui kõik osaoskused on C1-tasemel, ning B2-tase juhul, kui kõik osaoskused on vähemalt B2-tasemel. Neil juhtudel väljastatakse eksaminandile Saksa II astme keelediplom (*Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz – Zweite Stufe*), mis tõendab, et eksaminandil on olemas Saksamaa kõrgkoolides õppimiseks vajalikud keeleteadmised. Kui nõutud keeleoskustase (vähemalt B2) jääb saavutamata kasvõi ühes osaoskuses, väljastatakse eksaminandile tõend positiivselt sooritatud osaoskuste tulemustega (*Bescheinigung*).

Õppeaastal 2018/2019 osales Saksa II astme keelediplomi eksamil kokku 53 eksaminandi, ehk siis lausa 19 eksaminandi vähem kui eelmisel aastal. Eksaminandide seas oli 19 noormeest ja 34 tütarlast.

Esindatud olid kümne kooli eksaminandid. Kõige rohkem eksaminande (20) oli Kadrioru Saksa Gümnaasiumist, järgnesid Tallinna Saksa Gümnaasium (8) ning Rocca al Mare Kool ja Tallinna Õismäe Gümnaasium (6) (vt. tabel 1).

Joonis 2. Eksami tulemuste jaotus sugude lõikes.

Eksaminandide arvude üldist langust võib mõneti selgitada asjaoluga, et õpilased on gümnaasiumisse õppinud asunud koolidesse, mis ei kuulu Saksa Välismaise Koolihariduse (ZfA) partnervõrgustikku ehk kus ei ole võimalik sooritada DSD- eksameid. Samuti tehakse palju DSD-eksameid põhikoolis, mistõttu mitmed õpilased gümnaasiumis teiste keelte kasuks otsustada võivad.

Tabel 1. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	Eksaminandide arv
Hugo Treffneri Gümnaasium	2
Kadrioru Saksa Gümnaasium	20
Loo Keskkool	2
Miina Härma Gümnaasium	2
Rocca al Mare Kool	6
Tallinna 53. Keskkool	4
Tallinna Saksa Gümnaasium	8
Tallinna Õismäe Gümnaasium	6
Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium	2
Viljandi Gümnaasium	1
Kokku	53

Lisaks Saksa II astme keelediplomi eksamil osalenutele osales 2019. aastal lausa 232 eksaminandi Saksamaa LV Välismaise Koolivõrgukeskuse ja Eesti keelediplomikoolide koostöös läbi viidud Saksa I astme keelediplomi eksamil, mis mõõdab keeleoskust üle kahe taseme – A2/B1.

Riigigümnaasiumite tekkega puudub paljudel koolidel võimalus Saksa I või II astme keelediplomi eksameid sooritada, kuna ei ole võimalik läbida vajalik arv saksa keele tunde. Saksa keele ning ka teiste väiksemate võõrkeelte propageerimise üks võimalus oleks alustada põhikoolis B-keele õppega juba varem kui praegu õppekavas ettenähtud 6. klassis. Koolidel on võimalus seda teha juba praegu, kuid tihti alustataksegi teise võõrkeelega alles seadusega ettenähtud ajal. Alustades saksa keelega näiteks juba neljandas või viiendas klassis, jõuaksid õpilased põhikooli lõpuks vajaliku B1- ning gümnaasiumi lõpuks vajaliku B2-tasemeni.

Ülevaade *Goethe Zertifikat B1* eksami tulemustest

Goethe Instituudi välja töötatud *Goethe Zertifikat B1* eksamit on saksa keele riigieksamina võimalik sooritada alates 2013. aastast (tollal katseksam paralleelselt Eestis välja töötatud saksa keele riigieksamiga) ning see mõõdab EN keeleoskustaset B1. Eksami sihtrühm on suhtlusläve tasemel täiskasvanud õppija, kes on soovitatavalt vähemalt 16-aastane ning õppinud saksa keelt võõrkeelena. B1-tasemele jõudmiseks peaks õppur Goethe Instituudi kodulehe andmetel sõltuvalt eelteadmistest ja õpitingimustest läbima 350-650 akadeemilist tundi saksa keele õpet. Riigieksamina sooritavad antud eksami valdavalt gümnaasiumilõpetajad (sh mittestatsionaarses õppevormis õppijad), harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased. Eksamid viiakse läbi tsentraliseeritult enamasti Tallinnas, Tartus ja Narvas.

Goethe Zertifikat B1 puhul on tegemist mooduleksamiga, mis koosneb neljast eraldiseisvast osaoskusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Iga mooduli eest on võimalik saada kuni 100 punkti, eksami kogutulemust ei esitata. Moodul loetakse sooritatuks, kui on saadud vähemalt 60 punkti (60%) maksimaalselt võimalikest punktidest. Sel juhul väljastatakse eksaminandile vastav keeleoskustunnistus (*Goethe Zertifikat B1*), millele kantakse tulemus

punktadena ning tunnistuse tagaküljele ka sõnaliselt vormis hinnang (väga hea, hea, rahuldav, piisav). Kui nõutud keeleoskus jääb saavutamata, väljastatakse eksaminandile tõend eksamil osalemise ja saavutatud tulemuse kohta (*Teilnahmebestätigung*). Tunnistused või tõendid väljastatakse Goethe Instituudi poolt iga mooduli kohta eraldi.

2019. a osales *Goethe Zertifikat B1* eksami 58 eksaminandi 22st erinevast koolist. 58st eksaminandist moodustasid suurema osa taaskord neid: 37 neiu ning vastavalt 21 noormeest. Võrreldes eelmise aastaga on eksaminandide arv taaskord suurenenud 14 eksaminandi võtta.

Kõige rohkem eksaminande oli Narva Kreenholmi Gümnaasiumist ja Tallinna 53. Keskkoolist (7), Narva Täiskasvanute Koolist (6), Tartu Tamme Gümnaasiumist (4) ning Lasnamäe Vene Gümnaasiumist (4). Ülejäänud koolid olid esindatud ühe, kahe või kolme eksaminandiga (vt tabel 2).

Tabel 2. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	Eksaminandide arv
Audentese Spordigümnaasium Otepää filiaal	1
Haabersti Vene Gümnaasium	1
Jõgevamaa Gümnaasium	1
Jõhvi Gümnaasium	1
Kiviõli I. Keskkool	1
Kohtla-Järve Ahtme Gümnaasium	7
Lasnamäe Vene Gümnaasium	4
Narva Kreenholmi Gümnaasium	7
Narva Täiskasvanute Kool	6
Pärnu Koidula Gümnaasium	3
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	1
Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium	1
Sakala Eragümnaasium	1
Tallinna 53. Keskkool	7
Tallinna Humanitaargümnaasium	1
Tallinna Täiskasvanute Gümnaasium	2
Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasium	1

Tallinna Õismäe Vene Lütseum	2
Tartu Tamme Gümnaasium	4
Tartu Täiskasvanute Gümnaasium	1
Vastselliina Gümnaasium	1
Viimsi Gümnaasium	1

58st õpilasest saavutas B1-taseme 33 õpilast, 25 eksaminandi ei saavutanud vajalikku punktisummat B1-taseme saamiseks. Ühe põhjusena võib kindlasti välja tuua õpilaste motivatsiooni puudumise eksamil, mis võib olla tingitud 1% reeglist, vastavalt millele on võimalik kool lõpetada saavutades sellel konkreetsel eksamil vaid 4 punkti. Samuti on võõrkeele eksami valik kohustuslik ning eksami valivad ka õpilased, kes seda enne seaduse muutmist võib-olla teinud ei oleks. (vt tabel 3) Positiivsena võib välja tuua, et sel aastal ei olnud eksami katkestajaid. Üks õpilane vabastati tervislikel põhjustel rääkimisosast ning kõik ülejäänud eksaminandid osalesid kõikidelksamiosadel.

Maakondade lõikes on võimalik teha järeldusi vaid suuremate osalejaarvudega maakondades. Harjumaal osales eksamil 20 eksaminandi ning nendest saavutas vajaliku 60% üksteist õpilast. Ida-Virumaal osales 24 eksaminandi, kellest sai keelediplomi kümme õpilast. Teistes maakondades osales kuni 5 eksaminandi, seega suuri järeldusi teha ei ole võimalik.

Harjumaa ja Ida-Virumaa puhul on kahetsusväärne ka asjaolu, et paljud eksaminandid tulid eksamile teadmata, milline on üldse eksami ülesehitus ning oskamata oma keelelisi võimeid hinnata. Just nende kahe maakonna puhul oli kõige rohkem märgata ka ebamotiveeritud eksaminande, kes ei soovinud isegi osaleda kõikidesksamiosades ning teavitasid eksaminaatoreid asjaolust, et tulid vaid 1% punktideest saama, et kool lõpetada.

Enne 1-punkti reeglit valisid saksa keele eksami üldjuhul õpilased, kes olid keelt kas esimese või teise võõrkeelena koolis õppinud ning kes teadsid, et on vastaval tasemel. Uue süsteemiga seisame silmitsi aga olukorraga, kus osad eksaminandid ei oska kohati suulisel eksamil vastata isegi üldistele küsimustele nagu vanus, elukoht, kool või nimi isegi kui õppekava järgi peaksid nad olema saksa keelt A- või B-keelena õppinud. Seega võib nii mõnegi eksaminandi puhul tähendada tõsisid probleeme keeleõppes.

Tabel 3. Eksaminandide jaotus punktide lõikes

Grupp	M	N	Kokku
0-9	0	1	1
10-19	2	1	3
20-29	4	6	10
30-39	1	7	8
40-49	4	0	4
50-59	0	6	6
60-69	4	2	6
70-79	3	7	10
80-89	3	5	8
90-100	0	2	2
Kokku	21	37	58

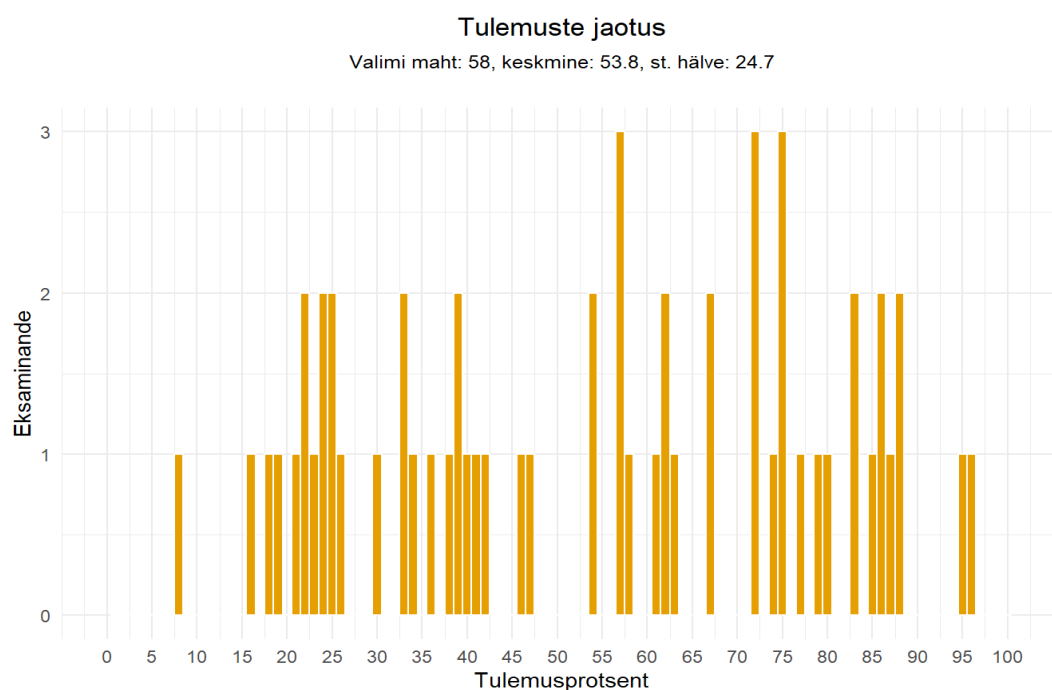
Kõige tugevamad olid eksaminandid taaskord lugemisosas, millele järgnes kuulamisosa. Kuigi oli ka tublisid eksaminande, kes saavutasid maksimumi või sellele lähedasi punkte, oli nii kirjutamis- kui ka rääkimisosas eksaminande, kes saavutasid 0 punkti. Kirjutamisosas kirjutati sellistel juhtudel ümber vaid töökäsk, mille eest punkte loomulikult ei jagatud. Üldiselt jäävad kõik keskmised punktid seekord alla vajaliku 60% (vt. Tabel 4).

Tabel 4. Eksaminandide tulemused osaoskustes

	N	Max võimalik	Keskm	Keskm %	Min	Max	St.hälve
Lugemine	58	100	58.4	58.4	13	97	19.22
Kuulamine	58	100	56.0	56.0	20	97	18.76
Kirjutamine	58	100	48.7	48.7	0	100	35.99
Rääkimine	57	100	52.5	52.5	0	97	33.13
Kogu eksam	58	400	214.7	53.8	33	385	99.28

Joonis 3. Eksami tulemuste jaotus.

Võrreldes erinevate osaoskuste keskmisi sooritusprotsente nelja aasta lõikes, mil antud eksamit on saksa keele riigieksamina läbi viidud, on viimase kolme aasta tulemused oluliselt ebaühtlasemad kui katseeksami aastal 2013. Kuna 2013. a võisid õpilased juhul, kui nad ei olnud rahul oma rahvusvaheliselt tunnustatud eksami tulemusega, ikkagi veel sooritada riigieksami, siis võib eeldada, et 2013. a Goethe eksamite statistika aluseks oli homogeensem väga hea keeleoskusega kontingent, mida peegeldavad ka ühtlaselt kõrged tulemused erinevate osaoskuste lõikes.

Alates 2014. a on eksaminandide kontingent oluliselt kirjum. Kui 2014. a joonistused selgelt välja nõrgemad tulemused produktiivsetes osaoskustes, siis 2015. a osutus küll endiselt madalaimaks kirjutamise keskmine tulemus, kuid pea samal tasemel olid ka rääkimise ja lugemise keskmised tulemused. 2019. aastal on tulemused eelnevatest aastatest mõnevõrra madalamad (vt tabel 5).

Tabel 5. Goethe-Zertifikat B1 taseme eksami tulemused osaoskuste lõikes 2013–2019

Osaoskus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lugemine	83,8	61	55	66	61	66	58.4
Kuulamine	82,9	56,7	58	64	58	61	56.0
Kirjutamine	84,9	47,8	52	55	55	62	48.7
Rääkimine	85,2	51,4	55	60	52	62	52.5
	%	%	%	%	%	%	%

Ülevaade *Goethe Zertifikat B2* eksami tulemustest

Goethe Instituudi välja töötatud *Goethe Zertifikat B2* eksamit on saksa keele riigieksamina võimalik sooritada alates 2013. aastast (tollal katseksam paralleelselt Eestis välja töötatud saksa keele riigieksamiga) ning see mõõdab EN keeleoskustaset B2. Eksami sihtrühm on edasijõudnu tasemel täiskasvanud õppija, kes on soovitatavalt vähemalt 16-aastane ning õppinud saksa keelt võõrkeelena. B2 tasemele jõudmiseks peaks õppur Goethe Instituudi kodulehe andmetel sõltuvalt eelteadmistest ja õpitingimustest läbi 600 kuni 800 akadeemilist tundi saksa keele õpet. Saksa keele riigieksamina sooritavad antud eksami valdavalt gümnaasiumilõpetajad (sh mittestatsionaarses õppevormis õppijad), harvadel juhtudel ka 11. klassi õpilased või varemlõpetanud. Eksamid viiakse läbi tsentraliseeritud Tallinnas, Tartus ja Narvas.

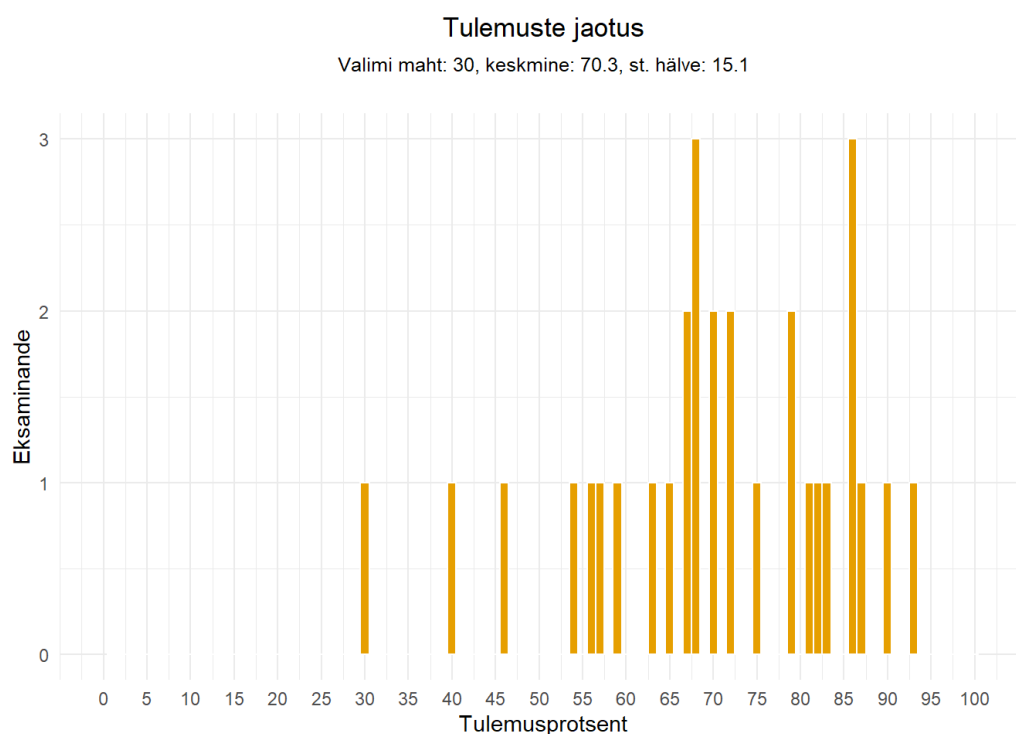
Goethe Zertifikat B2 eksam koosnes 2019. aastal viimast korda neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25% eksami kogutulemusest: lugemine, kuulamine, kirjutamine ja rääkimine. Eksam loeti sooritatuks, kui kirjalikul eksamil, st lugemises, kuulamises ja kirjutamises, saadi kokku vähemalt 60% maksimaalselt võimalikest punktidest ehk 45 punkti 75-st, ning suulises osas vähemalt 15 punkti 25-st. Neil juhtudel väljastati eksaminandile vastav keeleoskustunnistus (*Goethe Zertifikat B2*), millele kantakse iga osaoskuse punktid ja punktide kogusumma, samuti sõnaliselt vormis lõpphinnang (*väga hea, hea, rahuldav, piisav*). Kui nõutud keeleoskustase jääb saavutamata, väljastatakse eksaminandile tõend eksamil osalemise ja saavutatud tulemuste kohta (*Teilnahmebestätigung*). Alates õppeaastast 2019/2020 on antud eksamil uus formaat, mis sarnaneb B1-taseme mooduleksamiga. Seetõttu on õpetajatel rangelt soovitatav osaleda Innove ja Tallinna Saksa Kultuuriinstituudi koostöös korraldatud koolitustel, kus uut eksamiformaati tutvustatakse. Seeläbi on õpetajatel paremini võimalik õpilasi eksamiks ette valmistada.

2019. aastal osales *Goethe Zertifikat B2* eksamil 30 eksaminandi 20st erinevast koolist (vt. tabel 6).

Tabel 6. Eksaminandide jaotus koolide lõikes

Kool	Eksaminandide arv
Hiiumaa Gümnaasium	2
Kadrioru Saksa Gümnaasium	1
Läänemaa Ühisgümnaasium	1
Parksepa Keskkool	1
Pärnu Koidula Gümnaasium	1
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	1
Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium	1
Tallinna 53. Keskkool	4
Tallinna Euroopa Kool	1
Tallinna Humanitaargümnaasium	2
Tallinna Inglise Kolledž	1
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium	2
Tallinna Mustamäe Realgümnaasium	1
Tallinna Muusikakeskkool	1
Tallinna Pae Gümnaasium	1
Tallinna Saksa Gümnaasium	2
Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasium	1
Tallinna Õismäe Vene Lütseum	1
Tartu Jaan Poska Gümnaasium	3
Toila Gümnaasium	1
Kokku	30

Võrreldes eelmise aastaga osales eksamil kaks õpilast rohkem. Õpilased said eksamiga ilusti hakkama ning vaid seitse õpilast ei saavutanud vajalikku punktisummat B2-taseme jaoks.

Joonis 4. Eksami tulemuste jaotus.

Tabel 7. Eksaminandide jaotus punktide lõikes

Grupp	M	N	Kokku
0-9	0	0	0
10-19	0	0	0
20-29	0	1	1
30-39	0	0	0
40-49	1	1	2
50-59	1	3	4
60-69	3	4	7
70-79	4	3	7
80-89	1	6	7
90-100	1	1	2
Kokku	11	19	30

Tabel 8. Eksaminandide tulemused osaoskustes

	N	Max võimalik	Keskm	Keskm %	Min	Max	St.hälve
Lugemine	30	25	16.9	67.5	7	24.0	4.21
Kuulamine	30	25	17.4	69.7	7	25.0	4.40
Kirjutamine	30	25	16.0	64.1	2	24.0	4.94
Rääkimine	30	25	19.9	79.7	0	24.5	4.74
Kogu eksam	30	100	70.3	70.3	30	93.5	15.06

Sarnaselt eelmise aastaga eristub teiste osaoskuste tulemustest veidi kõrgem rääkimise tulemus, kuid vahed rääkimise ja teiste osaoskuste tulemuste vahel on pisut väiksemad. Rääkimisosa sedavõrd kõrge tulemuse kohta võib vaid oletusi teha. Tõenäoliselt olid rääkimisülesanded antud kontingendile väga kerged, mis aga hea keeleoskusega inimeste korral ei ole üllatav. Kuivõrd keelt õpetatakse kommunikatiivsest aspektist lähtudes ja suulises suhtluses toimetulek seatakse tihti õigustatult esikohale, võib see peegelduda ka vastava eksamiosa kõrgetes tulemustes.

Tabel 9. Goethe-Zertifikat B2 taseme eksami tulemused osaoskuste lõikes 2013–2019

Osaoskus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lugemine	76	55,7	70	66	62	64	67.5
Kuulamine	75	62,7	80	72	72	72	69.7
Kirjutamine	73,5	42,3	74	67	65	64	64.1
Rääkimine	88,6	81,1	92	84	83	77	79.7
	%	%	%	%	%	%	%

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksam

Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksamit tunnustatakse saksa keele riigieksamina alates 2002. aastast. Eksami sihtrühm Eestis on Tallinna Saksa Gümnaasiumi saksakeelse osakonna lõpetajad, kes alates 7. klassist osalevad saksakeelses aineõppes. Sisuliselt on antud saksa keele eksami näol tegemist saksa keele kui emakeele eksamiga, mille taset EN keeleoskustasemetega ei mõõdeta ja mille saksa keelt mitte emakeelena kõneleja suudab positiivselt sooritada vaid väga kõrge keeleoskustaseme korral. Ministri määruse nr 54 põhjal loetakse punktid vahemikus 1–4 vastavaks keeleoskustasemega B2 ja punktid vahemikus 5–15 vastavaks keeleoskustasemega C1. Eksami edukas sooritamine tõendab, et eksaminandil on olemas vajalikud keeleteadmised alustamaks õpinguid mistahes erialal Saksamaa kõrgkoolides.

2016. a osales antud eksamil 23 õpilast, kellest 15 oli nais- ning 8 meessoost. Keskmiselt said eksaminandid eksamil 7.9 punkti 15 võimalikust. 16st eksaminandist saavutas kolm õpilast taseme B2 ja 20 õpilast taseme C1.

Tabel 10. Eksaminandide tulemus sugude lõikes.

Sugu	Eksaminande	Keskmine	Keskmine %	Min tulemus	Max tulemus	B1	B2	C1	C2
M	8	6.9	45.8	4	12	0	2	6	0
N	15	8.4	56.0	4	13	0	1	14	0
Kokku	23	7.9	52.5	4	13	0	3	20	0

Kokkuvõte

2019. aastal oli gümnaasiumilõpetajal võimalik saksa keele riigieksam asendada nelja erineva rahvusvaheliselt tunnustatud eksamiga, lisaks võis esitada juba sooritatud eksami kohta keeleoskustunnistuse. Seda võimalust kasutas 2019. a 12 keeleõppijat, mida on võrreldes eelise aastaga mõnevõrra vähem.

Saksa II astme keelediplomi puhul on märgata mõningast iga-aastast langust osalejate arvus. Ühe põhjusena võib siinkohal ilmselt välja tuua juba varem mainitud riigigümnaasiumide tekke, mille tõttu ei ole õpilastel võimalik läbida vajalik arv saksa keele tunde eksami sooritamiseks. Lahendusena näeb nii SA Innove kui ka Saksa Välismaise Koolihariduse partnervõrgustik (ZfA) võimalust alustada B-keele õppega juba varakult. Seeläbi oleks õpilastel rohkem aega ning võimalusi osaleda eksamil ning sooritada see ka positiivsele tulemusele.

Erinevate eksamite lõikes olid tulemused väga erinevad. Saksa II astme keelediplomi eksami ja Saksa üldise kõrgkooliküpsuse eksami tulemused olid oodatult kõrged, sest neid eksameid pääsevad sooritama vaid teatud tingimustele vastavate koolide (sh saksa keele süvaõppega koolide ja klasside) õpilased. Antud eksaminandide hulgas oli ka suur hulk õpilasi, kes sooritas 2019. a edukalt mitu võõrkeeleeksamit (ennekõike kombinatsioonis saksa keel ja inglise keel).

Goethe Instituudi eksamite taseme valiku ja tulemuste põhjal võib oletada, et nii 2019. a eksaminandid kui ka nendeksamivalikut suunanud inimesed on olnud teadlikumad oma tasemest, millest annab tunnistust oluliselt suurem tasemele jõudnute osakaal kui ka hüpe eksamisoorituste kvaliteedis. Paraku mõjutab antud eksamite, ennekõike *Goethe Zertifikat* B1 taseme eksami tulemusi jätkuvalt asjaolu, et tingituna võõrkeele riigieksami kohustuslikkusest osaleb sellel eksamil ka väga madala keeleoskusega eksaminande, kelle eesmärk ei ole rahvusvaheline keeleoskustunnistus, vaid pelgalt kooli lõpetamine ehk nõutud 1%.

Erinevatel eksamitel osaoskuste tulemusi võrreldes võib väita, et levinud arusaam sellest, et erilist tähelepanu vajab just produktiivsete osaoskuste, eriti kirjutamisoskuse arendamine, ei pea alati paika. Mitme eksami tulemused

osutavad vajadusele tegeleda võrdväärselt ja eesmärgistatult kõigi nelja osaoskuse arendamisega, mis on keeleõppimise seisukohalt ka kõige loomulikum.

Kokkuvõtlikult võib 2019. a saksa keele rahvusvaheliselt tunnustatud eksamite sessiooni lugeda kordaläinuks. Võimalus valida erinevate rahvusvaheliselt tunnustatud eksamite vahel ning omandada rahvusvaheliselt kehtiv keeleoskustunnistus on huvi saksa keele eksami vastu tõstnud. Eksaminande lisandub koolidest, kelle õpilastel eelnevalt rahvusvaheliselt tunnustatud keeleeksamil osalemise võimalus puudus. Samuti lasevad nüüdseks juba paariaastane kogemus ainult rahvusvaheliselt tunnustatud eksamitega riigieksamite süsteemis ning toimunud teavitusseminarid õpetajatele eksamiteks tõhusamalt valmistuda.

